

การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ
ท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว
อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

**Participation of Network Partners in the Operation of the Local Health
Security Fund : A Case Study of Tha Bua Subdistrict Administrative
Organization, Pho Thale District, Phichit Province**

มณีนุช จุ้ยเอี่ยม และ ธนัสถา โรจนตรากุล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Maneenuch Juiiam and Tanastha Rojanatrakul

Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Maneenuch.j@psru.ac.th

บทคัดย่อ *

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ข้อเสนอแนะการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ภาคีเครือข่าย จำนวน 145 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.934 สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การทดสอบการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ภาคีเครือข่ายภาคประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น พบว่า ควรกำหนดนโยบาย กำหนดกลยุทธ์ เพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ให้เป็นนโยบายเน้นหลักการมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด

* วันที่รับบทความ : 20 มีนาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 23 พฤษภาคม 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 24 พฤษภาคม 2566

Received: March 20, 2023; Revised: May 23, 2023; Accepted: May 24, 2023

อำเภอ และตำบล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เช่น การมอบหมายงาน แผนงาน/กิจกรรม ให้คณะกรรมการแต่ละคน มีการกำกับ ติดตาม ดูแล และตรวจสอบผลการดำเนินงาน เป็นต้น รวมทั้งให้มีภาคีเครือข่ายจากทุกกลุ่ม ทุกชุมชนหมู่บ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างทั่วถึงมากขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม; ภาคีเครือข่าย; การดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

Abstracts

The objectives of this study were to study: 1) the level of the participation of the network partners in the operation of the local health security fund 2) to compare the opinion to the participation of the network partners in the operation of the local health security fund and 3) the suggestions for promoting and developing the participation of the network partners in the operation of the local health security fund This study applied the Quantitative Research with the Survey Research. The sample was 145 network partners. The tool of this study was the questionnaire with the 0.934 of reliability. The statistics used Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test and F-test.

Research Results 1) The level of the participation of the network partners in the operation of the local health security fund was at the high level. 2) The comparison of the opinion to the participation of the network partners in the operation of the local health security fund with considering the personal factors found that the network partners who had the different personal factors had no the different opinion to the participation of the network partners in the operation of the local health security fund. 3) The suggestions for promoting and developing the participation of the network partners in the operation of the local health security fund : a case study of Tha Bua Subdistrict Administrative Organization were the network partners should set the policies and strategies to support the operation of the local health security fund for the policy focusing on the participation in province, district and subdistrict to increase the efficiency in the participation in doing the activities such as the assignment and plans/activities, give the committee controlling, following and checking the results of working, and give the network partners to participate in working thoroughly.

Keywords : Participation; Network Partners; Operation of the Local Health Security Fund

บทนำ

การดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เริ่มดำเนินการ นับตั้งแต่ได้มีประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ.2549 ซึ่งในปีแรกมีองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนำร่องจัดตั้งกองทุนรวม 888 แห่งจนถึงปี พ.ศ. 2562 มีการขยายไปถึง 7,736 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99 ของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดของประเทศ (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2561) การดำเนินงานกองทุนจะมีความต่อเนื่องและยั่งยืนได้นั้นต้องเป็นระบบที่ภาคีเครือข่ายทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

ไม่ว่าจะเป็นในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านสาธารณสุขที่ถือว่าการปฏิบัติงานตามภารกิจ และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐตามกฎหมาย ตลอดจนคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นมาจากหลายภาคส่วนรวมทั้งภาคประชาชน ซึ่งการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของภาคีเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ จะเห็นได้ว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นเป็นการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายระหว่างภาครัฐ และภาคประชาชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มามีบทบาทในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพ สามารถรู้ปัญหาและหาวิธีแก้ไข ปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากร ด้านสาธารณสุขได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง และส่งเสริมให้ภาคีทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน สามารถดูแลสุขภาพได้ด้วยตนเอง และร่วมกันสร้างกลไกทางสังคมที่จะต้องเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพให้ลุล่วง การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ให้ คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพในชุมชนด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคี เครือข่ายจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินการกองทุนสุขภาพให้เกิดการขับเคลื่อนของนโยบายด้านสาธารณสุข (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2561)

กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร เป็นตำบลหนึ่งได้รับคัดเลือกจากคณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ให้เป็นตำบลเพื่อให้การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ มีความเหมาะสมส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมตามความพร้อมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นหรือพื้นที่ จากการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว จะเห็นรูปแบบบริหารจัดการเป็นระบบ เช่น มีวาระการประชุม มีเรื่องประธานในที่ประชุมแจ้งให้ทราบ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา รวมถึงเรื่องอื่นๆ ที่เป็นระบบ ขั้นตอน ซึ่งในที่ประชุมทุกครั้งจะมีการแจ้งงบประมาณต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ทุกครั้งและถือว่าเป็นเรื่องสำคัญทำให้คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ การดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัวสามารถดำเนินงานไปด้วยดีมีผลตรงกับปัญหาและข้อเสนอที่ได้จากหลายภาคส่วน และสอดคล้องกับนโยบาย แผนงานวิสัยทัศน์ของตำบลท่าบัวและทำให้ประชาชนตำบลมีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสิ่งแวดล้อมที่ดี สะอาดน่าอยู่ มีวิถีชีวิตเพียงพอ สามารถดำรงชีวิตตนเองอยู่ได้ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว, 2564)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ว่าภาคีเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินการอย่างไร เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนั้นมีแนวทางการ

ส่งเสริมและพัฒนาอย่างไร เพื่อให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่วอย่างเต็มที่อันจะทำให้การดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นประสบผลสำเร็จจนเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่ว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่ว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่ว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

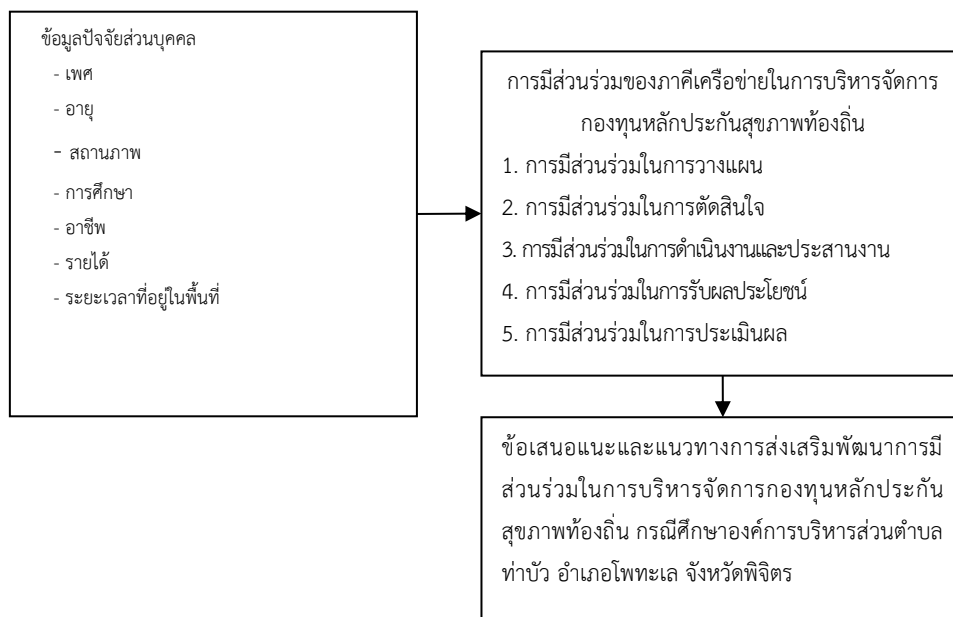
1. ประชากร คือ ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่ว จำนวน 145 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด (องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่ว, 2564)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยศึกษามาจากแนวคิด และทฤษฎี เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และดำเนินการสร้างและปรับแบบสอบถาม โดยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความสอดคล้องในแต่ละข้อตั้งแต่ 0.5 - 1.0 และนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) จำนวน 30 คน ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.934
3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ขอนหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อนำไปขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าบั่ว จำนวน

145 คน ซึ่งแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ 1) สถิติพรรณนา คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติอนุมาน คือ การทดสอบค่า t-test และ F-test และการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดหลักการมีส่วนร่วมของโคเฮน และ อัฟฮ็อฟ (Cohen & Uphoff, 1980) และแนวคิดหลักการบริหารจัดการของฟายอล (Fayol, 1964) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

ลำดับ	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.62	0.80	มาก
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.72	0.62	มาก
3.	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและประสานงาน	3.37	0.83	ปานกลาง
4.	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.65	0.72	มาก
5.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.62	0.80	มาก
ภาพรวม		3.59	0.55	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.65$) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X} = 3.62$) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.62$) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและประสานงาน ($\bar{X} = 3.34$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพธาราม จังหวัดพิจิตร

ตารางที่ 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-0.981	-	0.328	-	✓
อายุ	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-	0.187	0.905	-	✓
สถานภาพ	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-	0.461	0.631	-	✓
การศึกษา	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-	0.574	0.720	-	✓
อาชีพ	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-	0.409	0.747	-	✓
รายได้	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-	0.233	0.873	-	✓
ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่	การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภาคประชาชน	-	0.542	0.655	-	✓

จากตาราง 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ภาควิชาเครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของภาควิชาเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาควิชาเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร

ตาราง 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาควิชาเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

ลำดับ	ข้อเสนอแนะและแนวทางการ	ความถี่ (f)
1	ควรกำหนดนโยบาย การสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ให้เป็นนโยบายเน้นหลักการมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง	34
2	ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการดำเนินกิจกรรม เช่น การมอบหมายงาน แผนงาน/กิจกรรม ให้คณะกรรมการแต่ละคน มีการกำกับ ติดตาม ดูแล และตรวจสอบผลการดำเนินงาน เป็นต้น	25
3	ควรให้โดยให้มีภาควิชาเครือข่ายจากทุกกลุ่ม จากทุกชุมชน/หมู่บ้าน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ภาคประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงมากขึ้น	12

จากตาราง 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาควิชาเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น พบว่า 1) ควรกำหนดนโยบาย การสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ให้เป็นนโยบาย เน้นหลักการมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง 2) ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการดำเนินกิจกรรม เช่น การมอบหมายงาน

แผนงาน/กิจกรรม ให้คณะกรรมการแต่ละคน มีการกำกับ ติดตาม ดูแล และตรวจสอบผลการดำเนินงาน เป็นต้น และ 3) ควรให้โดยให้มีภาคีเครือข่ายจากทุกกลุ่ม จากทุกชุมชน/หมู่บ้าน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ภาคประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและประสานงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการบริหารกองทุนให้เป็นไปตามสภาพปัญหาและความต้องการ แสดงความคิดเห็นในการดำเนินงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการในการจัดบริการสาธารณสุขของภาคีเครือข่าย รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพของหน่วยบริการ สถานบริการ หรือหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ร่วมในการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นให้ประชาชนในชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของชนาทิพย์ ทองไช้, กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ และนิรชร ชูดีพัฒนา (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีทัศนคติอยู่ในระดับดี ความรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในแต่ละด้านพบว่า 1) มีส่วนร่วมริเริ่มโครงการในการสำรวจปัญหาสุขภาพของประชาชนมากที่สุด 2) มีส่วนร่วมวางแผนดำเนินโครงการในขั้นตอนวางแผนกำหนดแนวทางติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนมากที่สุด 3) มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการเพื่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐมากที่สุด 4) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการเพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ดำเนินงานกองทุนมากที่สุด

2. การทดสอบการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ภาคีเครือข่ายภาคประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล

จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทิศ วันเต (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า อายุ เพศ การศึกษา รายได้ ตำแหน่ง ระยะเวลาที่ร่วมดำเนินงานกองทุนฯ การอบรมหรือประชุม การได้รับข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และงานวิจัยของพระมหาฉัตร กตสารโ (มาสวัสดิ์) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระเจดีย์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระเจดีย์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานของกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่า 1) ควรกำหนดนโยบาย การสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ให้เป็นนโยบาย เน้นหลักการมีส่วนร่วมในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง 2) ควรมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในด้านการดำเนินกิจกรรม เช่น การมอบหมายงาน แผนงาน/กิจกรรม ให้คณะกรรมการแต่ละคน มีการกำกับติดตาม ดูแล และตรวจสอบผลการดำเนินงาน เป็นต้น และ 3) ควรให้โดยให้มีภาคีเครือข่ายจากทุกกลุ่ม จากทุกชุมชน/หมู่บ้าน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ภาคประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณีย์ ไชยจิตร์ (2561, กรกฎาคม) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น เกิดจากปัจจัยสำคัญ ได้แก่ นโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้นำ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ร่วมคิดค้นปัญหาสุขภาพ ร่วมทำงานกับกองทุนฯ ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ความเข้มแข็งของกองทุนฯ และภาคีเครือข่ายที่มีศักยภาพในการดำเนินงานตามแนวทางที่ถูกต้องจนเกิดแนวปฏิบัติที่ดี และที่สำคัญมีคณะกรรมการที่เป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขซึ่งมีความชำนาญเฉพาะด้านและมีความรู้ความเข้าใจในงานกองทุนฯ มี กลุ่มจิตอาสาในชุมชนที่มีความเสียสละทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมด้วยความสมัครใจ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

กองทุนฯ พบว่ามี 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผล และงานวิจัยของพระมหาฉัตร กตสาโร (มาสวัสดิ์) (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระเจดีย์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระเจดีย์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม คือ สมาชิกฝ่ายบริหารทุกคนทั้งที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และที่เป็นสมาชิกกองทุนหลักประกันสุขภาพตลอดจนผู้ใหญ่บ้าน กำนันและประชาชนในตำบลทั้งหมด ควรปฏิบัติงานตามหน้าที่รับความผิดชอบให้เต็มกำลังความสามารถด้วยซื่อสัตย์สุจริต มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานได้ เพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมาย อันจะนำมาซึ่งความสุขและความเจริญให้กับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโดยการจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ของคณะกรรมการกองทุน เพื่อสร้างความ เข้าใจ ทศนคติที่ดีในการดำเนินงานกองทุนเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนะปัญหา และหาแนว ทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน
2. คณะกรรมการบริหารกองทุนควรเน้นประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมที่กองทุนดำเนินการ รายงาน ความก้าวหน้าผลการดำเนินการ เพื่อดึงประชาชนเข้ามามีส่วนรวม จะได้นำปัญหา/ความต้องการที่แท้จริงของประชาชนมาใช้แก้ปัญหาลดอุปสรรค
3. คณะทำงานระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ต้องมีการนิเทศ ติดตาม มีระบบที่ปรึกษาและประเมินผล การดำเนินการกองทุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน ซึ่งจะช่วยเพิ่มทักษะและพัฒนาความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการกองทุนหลักประกัน สุขภาพระดับท้องถิ่น ว่าประชาชนหรือประชากรกลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์จากกองทุน หลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นอย่างเสมอภาคถ้วนหน้าหรือไม่
2. ควรศึกษาประเมินความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการดำเนินงานกองทุน หลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น
3. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในรูปแบบของการศึกษาเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อศึกษาและพัฒนาการมีส่วนร่วม โดยอาศัยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในรูปแบบกระบวนการกลุ่มการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน แล้วสังเคราะห์เป็นกลวิธีในการดำเนินงาน จริงในพื้นที่และขยายผลหรือนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนาทิพย์ ทองไช้, กาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ และนิรชร ชูดีพัฒนะ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10 ณ ห้องประชุม อาคารคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วันที่ 12 – 13 กรกฎาคม 2562*, 750-763.
- พระมหาฉัตร กตสาโร (มาสวัสดิ์). (2561). *ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลโคกพระเจดีย์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2545, 18 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119/ ตอนที่ 116 ก / หน้า 1.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2561). *คู่มือปฏิบัติงานกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่*. กรุงเทพฯ : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ.
- องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว. (2564). *แผนงาน/โครงการกองทุนหลักประกันสุขภาพองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว ประจำปีงบประมาณ 2565*. พิจิตร : องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบัว.
- อรณีย์ ไชยจิตร. (2561, กรกฎาคม). แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการจัดการ (WMS Journal of Management)*. 7 (ฉบับพิเศษ), 130-140.
- อุทิศ วันเต. (2563, มกราคม – มิถุนายน). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ในการดำเนินงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร. *วารสารวิจัยและวิชาการสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร*. 1(1), 349-361.